Частична предварителна оценка на въздействието	
Институция: Министерство на образованието и науката	**Нормативен акт: Проект на Постановление на Министерския съвет за изменение и допълнение на нормативни актове на Министерския съвет:** **1. Постановление № 64 на Министерския съвет от 2016 г. за условията и реда за утвърждаване броя на приеманите за обучение студенти и докторанти в държавните висши училища и за приемане на Списък на приоритетните професионални направления и на Списък на защитените специалности (ПМС № 64/2016 г.);** **2. Постановление № 283 от 19 август 2021 г. за приемане на списък на професионални направления и защитени специалности по чл. 95, ал. 7, т. 8 от Закона за висшето образование (ПМС № 283 от 2021 г.)**
◉ Не е включен в законодателна/оперативна програма на Министерския съвет	○ Включен е в законодателната/оперативната програма на Министерския съвет за:
Лице за контакт: Росица Колева – директор на дирекция „Висше образование“ в Министерството на образованието и науката	**Телефон и ел. поща:** Тел.: 02 9217 616 e-mail: rosi.koleva@mon.bg

1.Проблеми за решаване:

1.1. Кратко опишете проблема/проблемите и причините за неговото/тяхното възникване. По възможност посочете числови стойности.

Проблем: „Необходимост от изменение и допълнение на механизма за утвърждаване броя на приеманите за обучение студенти в държавните висши училища и допълване на Списъка на защитените специалности“

Законът за висшето образование (ЗВО) определя ангажимент на държавата чрез Министерския съвет по отношение броя на приеманите за обучение студенти и докторанти. Разпоредбата на чл. 9, ал. 3, т. 6а регламентира този ангажимент със следния текст: „Министерският съвет утвърждава ежегодно до 30 април по предложение на министъра на образованието и науката общият брой на приеманите за обучение студенти и докторанти, за които държавата осигурява средства за издръжката на обучението им, по

професионални направления и по специалности от регулираните професии, както и разпределението му по държавни висши училища в съответствие с:

1. оценката на учебната и научната дейност;

2. данните за реализацията на завършилите студенти и докторанти;

3. приоритетите за обществено-икономическото развитие на страната;

4. заявената готовност от държавните висши училища за обучение на определен брой студенти и докторанти в съответствие с капацитета на висшето училище, на професионалните направления и на специалностите от регулираните професии в него.“

В ал. 5 на същата разпоредба е посочено, че конкретните условия и редът за разпределяне на общия брой на приеманите за обучение студенти и докторанти се определя с акт на Министерския съвет. В случая това е ПМС № 64 от 25 март 2016 г., с което се определят условията и редът за утвърждаване на броя на приеманите за обучение студенти и докторанти в държавните висши училища, за които държавата осигурява средства за издръжката на обучението им; приемат се Списък на приоритетните професионални направления и Списък на защитените специалности. Съгласно чл. 2 на постановлението броят на приеманите студенти и докторанти за всяка учебна година се определя въз основа на заявената готовност от висшето училище за обучение на определен брой студенти и докторанти и на максимално допустимия брой в него по всяко професионално направление, изчислен по реда, подробно разписан в следващите разпоредби. За студенти, обучаващи се в професионални направления и защитени специалности с най-висок очакван бъдещ недостиг на пазара на труда държавата е предвидила облекчение, което съгласно разпоредбата на чл. 95, ал. 5 във връзка с чл. 95, ал. 7, т. 8 от ЗВО ги освобождава от заплащане на такси в държавните висши училища (ДВУ) по списък, приет от Министерския съвет по предложение на министъра на образованието и науката. Списъкът е приет с ПМС № 283 от 19 август 2021 г.

Кое налага необходимостта от изменение и допълнение на цитираните две постановления?

Основна причина е потребността от подобряване на връзката между академичния свят и нуждите на пазара на труда, като се даде възможност на студентите да започнат професионалната си кариера още по време на обучението. Включването на студентите от специалност „Медицина“ в работна среда по време на обучението е възможност, която ще ги направи по-подготвени за изпълнение на професионалните им задължения след завършване.

За бъдещите специалисти по икономика, администрация и управление от ключово значение е интегрирането в икономическите и управленски сфери, за да придобият не само теоретични, но и практическо-аналитични умения.

Необходимо да се отговори на нарастващото търсене на специалисти в определени области и професии, каквито са хидроинженерство, педагогически специалности с профил в природните и точни науки, медицински специалисти, инженери в областта на проучване, добив и обработка на полезни изкопаеми.

В ключови инженерни области в сферата на водните ресурси и устойчивото строителство има нарастващото търсене, особено в контекста на бързо развиващата се инфраструктурна индустрия в България. Изпълнението на големи инфраструктурни проекти, включително в сферата на водните ресурси и устойчивото строителство налага потребност да се подкрепи разширяването на обучението в тези ключови инженерни области.

Към момента в образователната система е идентифициран дефицит на преподаватели в областите с фокус върху математика, информатика, физика, химия и природни науки. Тези дисциплини имат решаващо значение за развитието на бъдещи поколения учени и инженери, а подготвянето на учители с добра специализация в посочените области ще има дългосрочен положителен ефект върху образованието в България, като засили образователните резултати в природните и точни науки, което е основа за развитието на иновации и технологии в страната. Във връзка с това е необходимо да се акцентира върху подготовката на съответните педагогически специалисти.

Сериозен проблем в здравеопазването в България е критично ниският брой медицински сестри в цялата страна. За последните 33 години броят им е намалял почти 2 пъти – от 53 810 през 1990 г. на 28 570 през 2023 г. по данни на Националния статистически институт (НСИ), за разлика от лекарите, при които се наблюдава увеличение – от 28 497 през 1990 г., когато населението е било около 8,7 млн. души, до 29 911 през 2023 г., когато населението е намаляло на 6,4 млн. души. Съответно осигуреността с медицински сестри пада от 62,1 на 10 000 души население през 1990 г. до 44,3 ‰ през 2023 г. (намаление с 28,7%), а на лекарите се увеличава от 32,9 ‰ през 1990 г. на 46,4 ‰ през 2023 г. (увеличение с 41%). Предвид ясно очертаната трайно негативна тенденция и изключително обезпокоителните й въздействия върху системата на здравеопазването през следващите години, е необходимо спешно да се вземат мерки за преодоляването й с цел обезпечаване с необходимите кадри.

Подготовката на квалифицирани специалисти в минерално-суровинния отрасъл, а също и за военната и отбранителната индустрия е от съществено значение за проектирането, производството и безопасното използване на взривни материали и технологии, включително и в областта на националната сигурност. Дипломираните специалисти в тази област са от съществено значение за развитие на минерално-суровинния отрасъл и за военната и отбранителната индустрия. Завършилите специалността „Взривна техника и технологии” получават професионална квалификация „инженер по взривна техника и технологии“ и могат да се реализират успешно в различни сектори, за които иновациите в производството на високоенергетични материали са от съществено значение. Въпреки това към момента в специалността, която все още е нова, се обучават само 7 студенти. В същото време са налице конкретни заявки от редица работодатели, които подчертават необходимостта от специалисти с висока квалификация в областта на взривната техника, особено в контекста на развиващите се индустриални и инфраструктурни проекти, както и в отбранителния сектор. Писма в този смисъл, както и в подкрепа на включването на специалност „Взривна техника и технологии” в Списъка на защитените специалности, са получени от ключови

индустриални участници като „Арсенал“ АД, ”Дунарит" АД ВМЗ ЕАД, „Еловица“ АД, „Дънди Прешас Металс Крумовград“ ЕАД, „Дънди Прешас Металс Челопеч“ ЕАД, „Орика Мед България“ АД. Към момента е налице очакван недостиг от специалисти с този инженерен профил на пазара на труда, както поради застаряване на работната ръка в отрасъла, така и поради липсата на достатъчно студенти. Ето защо е необходимо да се предприемат мерки за разширяване на обучението по специалността.

Всички тези обстоятелства обуславят необходимостта от изменение и допълнение на цитираните две постановления, регламентиращи управлението и финансирането на висшето образование.

Гореизложените обстоятелства изискват взимането на управленско решение, с което да се разреши обособения проблем. Това би затвърдило последователния стремеж на държавата за осигуряване на условия за качествено висше образование.

1.2. Посочете възможно ли е проблемът да се реши в рамките на съществуващото законодателство чрез промяна в организацията на работа и/или чрез въвеждане на нови технологични възможности (например съвместни инспекции между няколко органа и др.).

Разрешаването на проблема не може да се осъществи в рамките на съществуващото законодателство, чрез промяна в организацията на работа и/или чрез въвеждане на нови технологични възможности.

1.3. Посочете защо действащата нормативна рамка не позволява решаване на проблема/проблемите

Описаното в раздел „Проблеми за решаване“ налага необходимост от актуализиране на ПМС № 64 от 2016 г. и ПМС № 283 от 2021 г. Това води до извода, че в конкретния казус действащата нормативна рамка не позволява разрешаването на идентифицирания проблем.

1.4. Посочете задължителните действия, произтичащи от нормативни актове от по-висока степен или актове от правото на ЕС.

Неприложимо.

1.5. Посочете дали са извършени последващи оценки на нормативния акт или анализи за изпълнението на политиката и какви са резултатите от тях?

Не са извършвани последващи оценки.

2. Цел:

Обща цел:

Повишаване качеството на висшето образование и съответствието му с потребностите на пазара на труда.

Конкретни цели:

Предложените изменения и допълнения имат за цел да направят образователния процес по-гъвкав и адаптивен към нуждите на пазара на труда и образователната система.

С предложените промени се цели ориентиране на висшето образование към динамичните промени в икономиката и технологиите; осигуряване на специалисти, за които има високо търсене на трудовия пазар и насърчаване на университетите да се конкурират по-добре в глобален контекст. Едновременно с това се цели повишаване атрактивността на българските висши училища за студенти, които искат да специализират в области с висок потенциал за развитие на кариера.

Посочете определените цели за решаване на проблема/проблемите, по възможно най-конкретен и измерим начин, включително индикативен график за тяхното постигане. Целите е необходимо да са насочени към решаването на проблема/проблемите и да съответстват на действащите стратегически документи.

3. Заинтересовани страни:

Очаква се предложените промени в ПМС № 162/2001 г. и ПМС № 3282015 г. да окажат въздействие върху следните заинтересовани страни:

Пряко заинтересовани страни:

- Студентите, обучавани в държавните висши училища по специалностите, към които са насочени предложенията: специалности от регулирана професия „Медицина“, от професионални направления „Администрация и управление“, „Икономика“, „Архитектура, строителство и геодезия“ – за специалност „Хидростроителство“; от професионално направление „Педагогика на обучението по…“ – за педагогика на обучението по математика, информатика, физика, химия и природни науки; специалност „Медицинска сестра“ от професионално направление „Здравни грижи“ и специалност „Взривна техника и технологии“ от професионално направление „Проучване, добив и обработка на полезни изкопаеми”;
- Кандидат-студентите, които проявяват интерес към обучение по посочените професионални направления и специалности;
- Държавните висши училища, които осигуряват обучение по тези професионални направления и специалности;
- Преподавателите в съответните държавни висши училища;
- Административният персонал в държавните висши училища, върху който оказват влияние предложените изменения.

Косвено заинтересовани страни:

- Институциите и организациите, пряко заинтересовани от подготовката на специалисти в ДВУ, в т.ч. малки и средни предприятия, фирми, държавни и общински органи, лечебни и здравни заведения, образователни институции в Република България.
- Обществото като цяло, доколкото последиците от предлаганите промените ще се отнесат и към всички граждани в Република България.

Посочете всички потенциални заинтересовани страни/групи заинтересовани страни (в рамките на процеса по извършване на частичната предварителна частична оценка на въздействието и/или при обществените консултации по чл. 26 от Закона за нормативните актове), върху които предложенията ще окажат пряко или косвено въздействие (бизнес в дадена област/всички предприемачи, неправителствени организации, граждани/техни представители, държавни органи/общини и др.).

4. Варианти на действие. Анализ на въздействията.

Вариант 1 „Без действие“:

Описание:

При варианта „Без действие“ не се предприемат никакви действия, които да са пряко насочени към разрешаването на дефинирания проблем. Така подзаконовата нормативната уредба и по-специално ПМС № 64/2016 г. и ПМС № 283/2021 г. ще останат в настоящата си редакция.

В случай на прилагане на този вариант на действие няма да се даде адекватен отговор на описаните обстоятелства, свързани с необходимостта от промени, които да направя образователния процес по-гъвкав и адаптивен към нуждите на пазара на труда и образователната система.

На база анализа на наличните данни следва да се обобщи, че Вариант 1 не е препоръчителен за решаване на идентифицирания проблем.

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

При приложението на този вариант не се идентифицират положителни въздействия върху нито една от заинтересованите страни.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:

В случай на бездействие ще се запази текущото положение, няма да се даде възможност на висшето образование да се адаптира по-бързо към промените в икономиката и технологиите, няма да се обезпечи необходимостта от достатъчен брой специалисти с високо търсене на пазара на труда и няма да се засили интеграцията между образованието и професионалната реализация на студентите.

Специфични въздействия: няма

Въздействия върху малките и средните предприятия:

Прилагането на Вариант 1 ще окаже косвено влияние върху МСП.

Административна тежест: няма

1.1. Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални и екологични въздействия, включително върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни. Пояснете кои въздействия се очаква да бъдат значителни и кои второстепенни.

1.2. Опишете специфичните въздействия с акцент върху малките и средните предприятия и административната тежест (задължения за информиране, такси, регулаторни режими, административни услуги и др.)

Вариант 2 „Инициатива за регулаторни мерки с приемане на Постановление на Министерския съвет за изменение и допълнение на нормативни актове на МС – ПМС № 64 от 2016 г. и ПМС № 283 от 2021 г.“

За решаване на проблема, описан в първата част на настоящата оценка на въздействието предлагаме изменение и допълнение на Постановление № 64 на Министерския съвет от 2016 г. за условията и реда за утвърждаване броя на приеманите за обучение студенти и докторанти в държавните висши училища и за приемане Списък на приоритетните професионални направления и Списък на защитените специалности (обн., ДВ, бр. 26 от 2016 г.; изм. и доп., бр. 69 от 2016 г., бр. 24 и 66 от 2017 г., бр. 19 от 2018 г., бр. 10 и 55 от 2019 г., бр. 9 и 96 от 2020 г., бр. 20 и 87 от 2021 г., бр. 95 от 2022 г., бр. 41 и 72 от 2023 г. и бр. 39 от 2024 г.), като се предлагат допълнения в чл. 6 в няколко насоки:

1. Министърът на образованието и науката да може да предлага за утвърждаване част от определения брой на приеманите за обучение студенти по специалност от регулираните професии „Медицина“ за студенти, които сключат договор с работодател по чл. 95а от Закона за висшето образование. Чрез

въвеждането на възможността за сключване на договори между студенти и работодатели по чл. 95а от Закона за висшето образование (за регулирани професии като „Медицина“) ще се подобри свързаността между академичния свят и нуждите на пазара на труда. Това ще даде възможност на студентите да започнат професионалната си кариера още по време на обучението, което ще повиши тяхната конкурентоспособност и адаптивност, както и тяхното задържане в България. Осигуряването на възможност за директно включване на студентите в работна среда по време на обучението ще ги направи по-подготвени за изпълнение на професионалните изисквания след завършване. За работодателите това ще бъде възможност да формират бъдещите специалисти, съобразно специфичните си нужди.

2. За професионалните направления „Администрация и управление“ и „Икономика“ министърът на образованието и науката да може да предлага за утвърждаване част от определения брой на приеманите за обучение студенти, при условие че резултатът от държавния зрелостен изпит по учебния предмет математика е с не по-малко от 60 на сто тежест при формирането на бала за приемане по съответната специалност. За специалностите от посочените професионални направления се предлага използване на резултати от държавния зрелостен изпит по математика, което ще гарантира, че кандидатите имат задълбочени аналитични умения. Това е важен фактор за успешното им преминаване през обучението и успешното им интегриране в съответните икономически и управленски сфери. Използването на този критерий за прием ще доведе до подбиране на студенти, които имат не само теоретични, но и практическо-аналитични умения, които са нужни в съвременната икономика.

3. За професионално направление „Архитектура, строителство и геодезия“ министърът на образованието и науката да може да предлага за утвърждаване и по-голям брой на приемани за обучение студенти в защитената специалност „Хидростроителство“. Въвеждането на тази нормативна възможност ще отговори на нарастващото търсене на специалисти в тези области, особено в контекста на бързо развиващата се инфраструктурна индустрия в България. По този начин ще се подкрепи разширяването на обучението в ключови инженерни области, като същевременно ще се подобри подготовката на специалисти, необходими за големи инфраструктурни проекти, включително в сферата на водните ресурси и устойчивото строителство.

4. За професионално направление „Педагогика на обучението по…“ министърът на образованието и науката да може да предлага за утвърждаване и по-голям брой на приемани за обучение студенти за прием в защитените специалности „Педагогика на обучението по математика“, „Педагогика на обучението по информатика“, „Педагогика на обучението по информационни технологии“, „Педагогика на обучението по физика“, „Педагогика на обучението по химия“, „Педагогика на обучението по природни науки“ и комбинации от тези специалности. Въвеждането на тази нормативна възможност с фокус върху математика, информатика, физика, химия и природни науки ще осигури квалифицирани преподаватели за областите с дефицит на специалисти. Тези дисциплини са от критично значение за развитието на бъдещи поколения учени и инженери. Подготвянето на учители с по-добра специализация в тези ключови области

ще има дългосрочен положителен ефект върху образованието в България, като засили образователните резултати в природните и точните науки, което е основа за развитието на иновации и технологии в страната. Във връзка с това се предлага посочените специалности да станат защитени и да бъдат освободени от такси в Постановление № 283 на Министерския съвет от 2021 г. за приемане на Списък на професионални направления и защитени специалности по чл. 95, ал. 7, т. 8 от Закона за висшето образование

5. Към Списъка на защитените специалности по чл. 1, т. 3 на цитираното по-горе постановление се добавя нова защитена специалност „Медицинска сестра“ от професионално направление „Здравни грижи“. По този начин се осигурява възможност студентите в тази специалност да бъдат освободени от заплащане на такси в държавните висши училища съгласно разпоредбите на чл. 95, ал. 7, т. 8 от Закона за висшето образование. За да се реализира освобождаване на студентите в специалност „Медицинска сестра“ от заплащане на такси, с настоящия проект на акт се допълва и Постановление № 283 на Министерския съвет от 2021 г. за приемане на Списък на професионални направления и защитени специалности по чл. 95, ал. 7, т. 8 от Закона за висшето образование. В приложение № 1 към чл. 1, в т. II. Защитени специалности се добавя нова защитена специалност „Медицинска сестра“. При запазване на утвърдения за учебната 2024/2025 година прием по специалност „Медицинска сестра“ предложението ще обхване общо до 1000 студенти редовна форма на обучение, които ще бъдат приети в първи курс през учебната 2025/2026 година в 10 държавни висши училища. Предложеното допълнение е свързано с Решение на Народното събрание за предприемане на мерки и действия за подобряване осигуреността на системата на здравеопазването на Република България с медицински сестри и акушерки, обн. в ДВ. бр. 68 от 13.08.2024 г., и разработената от Министерството на здравеопазването Стратегия за предприемане на мерки и действия за подобряване осигуреността на системата на здравеопазването на Република България с медицински сестри и акушерки. В проекта на Стратегия за предприемане на мерки и действия за подобряване осигуреността на системата на здравеопазването на Република България с медицински сестри и акушерки се посочва, че основният проблем пред човешките ресурси в здравеопазването в България е критично ниският брой медицински сестри в цялата страна. Както вече беше посочено, за последните 33 години броят на медицинските сестри е намалял почти 2 пъти – от 53 810 през 1990 г. на 28 570 през 2023 г. по данни на Националния статистически институт (НСИ), за разлика от лекарите, при които се наблюдава увеличение – от 28 497 през 1990 г., когато населението е било около 8,7 млн. души, до 29 911 през 2023 г., когато населението е намаляло на 6,4 млн. души. Съответно осигуреността с медицински сестри пада от 62,1 на 10 000 души население през 1990 г. до 44,3 ‰ през 2023 г. (намаление с 28,7%), а на лекарите се увеличава от 32,9 ‰ през 1990 г. на 46,4 ‰ през 2023 г. (увеличение с 41%). За преодоляване на тази негативна тенденция и отрицателното ѝ въздействие върху системата на здравеопазването през следващите години, е направеното предложение. Една от идентифицираните възможности в тази посока е и освобождаването на специалността „Медицинска сестра“ от такси за обучение.

6. В Приложение № 3 към чл. 8 като нова защитена специалност от професионално направление „Проучване, добив и обработка на полезни изкопаеми” да бъде включена специалността „Взривна техника и технологии“. По смисъла на § 4д, т. 10 от Закона за висшето образование „защитени специалности“ са тези специалности на висшето образование, за обучението в които липсва заявен интерес или заявеният интерес е нисък, но към определен етап от икономическото и общественото развитие на Република България съществува необходимост от подготовка на висококвалифицирани специалисти в тези области. Предложената за включване в Списъка на защитените специалности на нова специалност „Взривна техника и технологии“ на ОКС „бакалавър” се изучава само в Минно-геоложкия университет „Св. Иван Рилски“ и е акредитирана в професионалното направление 5.8 „Проучване, добив и обработка на полезни изкопаеми“. Подготовката обхваща както фундаменталните, така и приложните аспекти на взривната техника в минно-добивната промишленост и в отбранителната индустрия и съчетава иновативни подходи за обучение, съобразени с изискванията на Закона за оръжията, боеприпасите, взривните вещества и пиротехническите изделия (ЗОБВВПИ) и Правилника по безопасността на труда при взривните работи (ПБТВР). Следва да се вземе предвид важната роля на дипломираните специалисти в проектирането, производството и безопасното използване на взривни материали и технологии в различни приложения, включително и в областта на националната сигурност и наред с това да се отчете, че към момента е налице очакван недостиг от специалисти с този инженерен профил на пазара на труда поради застаряване на работната ръка в отрасъла, а също и поради липсата на достатъчно студенти. В този смисъл включването на специалността „Взривна техника и технологии” в Списъка на защитените специалности ще гарантира нейното съществуване дори в условията на намален интерес от страна на кандидат-студентите, като ще се обезпечи и наличието на квалифициран академичен състав. Последваща стъпка би било освобождаването на специалността от такси за обучение, което би допринесло за привличането на повече студенти.

С предложените промени се продължава политиката, заложена в Стратегията за развитие на висшето образование за осигуряване на по-високо качество на висшето образование в България, по-добра интеграция между образованието и професионалната реализация на студентите и по-пълно съответствие с потребностите на пазара на труда.

Предложеният проект на акт **води** до въздействие върху държавния бюджет. Средствата за компенсиране на разходите за освобождаване от такси по специалност „Медицинска сестра“ се изчисляват по реда на чл. 3 на Постановление № 283 на Министерския съвет от 2021 г. По предварителна прогноза предложеното изменение ще обхване общо до 1000 студенти редовна форма на обучение, които ще бъдат приети в първи курс през учебната 2025/2026 година в 10 държавни висши училища. Прогнозният размер на средства за прилагането на предложената мярка за първия семестър на приетите в първи курс студенти на учебната 2025/2026 година е в размер на 782 702 лв., които не са планирани по бюджетите на училищата и следва да бъдат осигурени допълнително от централния бюджет за 2025 година. За следващите учебни години предвид освобождаването от такси на още един курс на обучение за всяка година, за учебните

2025/2026, 2026/2027 и 2027/2028 години броят на освободените от такси студенти ще бъде 2000, 3000 и 4000, а необходимите средства за 2026, 2027 и 2028 години ще бъдат съответно 2 925 286 лв., 7 268 386 лв. и 14 465 279 лв.

Към средствата за компенсиране на разходите за освобождаване от такси за следващите бюджетни години следва да се добави и допълнителното финансиране за бюджетна година в размер на 20 000 лв., предвидено в чл. 3, ал. 1, т. 1 на Постановление № 162 на МС от 2001 г. за определяне на диференцирани нормативи за издръжка на обучението за един студент по професионални направления. Необходимите допълнителни средства през 2025 г. ще бъдат 920 000 лв., а за всяка от следващите години по 1 840 000 лв.

Съгласно чл. 3, ал. 1, т. 2 на Постановление № 162 на МС от 2001 г., за издръжката на обучението по защитените специалности се предоставят и допълнителни средства, изчислени като произведение от положителната разлика между 25 и броя на приетите за обучение студенти в първи курс по данните от регистъра по чл. 10, ал. 2, т. 3, буква "в" от Закона за висшето образование, но не повече от 20, и 90 на сто от диференцирания норматив за професионалното направление на съответната защитена специалност. Необходимите допълнителни средства за всяка от 2026, 2027 и 2028 години ще бъдат по 1 834 714 лв.

Общо необходимите средства за 2025, 2026, 2027 и 2028 години са съответно 1 702 702 лв., 6 600 000 лв., 10 943 100 лв. и 18 139 993 лв. Средствата за 2025 г. не са планирани по бюджетите на училищата и следва да бъдат осигурени допълнително от централния бюджет за 2025 година. За следващите години необходимите средства ще бъдат планирани със закона за държавния бюджет за съответната година по бюджетите на съответните държавни висши училища.

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Чрез прилагането на този вариант на действие ще се разреши описаният проблем като се прецизират отделни елементи и се усъвършенства механизмът за определяне броя на приетите за обучение студенти в ДВУ, запазвайки концепцията, заложена в Закона за висшето образование и подзаконовите нормативни разпоредби.

Очаква се предложените изменения и допълнения да направят образователния процес по-гъвкав и адаптивен към нуждите на пазара на труда и образователната система. В резултат на въвеждането на тези промени ще се даде възможност на висшето образование да се адаптира по-бързо към промените в икономиката и технологиите. Създаването на допълнителни възможности за обучение в специалности с високо търсене на пазара ще насърчи гъвкавостта на системата и ще позволи на университетите да се конкурират по-добре в глобален контекст. По този начин ще се повиши атрактивността на българските висши училища за студенти, които искат да специализират в области с висок потенциал за развитие на кариера. Предложените изменения ще доведат до значително подобрение на качеството на висшето образование в България, като същевременно отговорят на нуждите на пазара на труда и осигурят по-добра интеграция между образованието и професионалната реализация на студентите.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:

В хода на извършените проучвания не се установяват отрицателни въздействия върху заинтересованите страни.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Специфични въздействия: няма

Въздействия върху малките и средните предприятия:

Прилагането на Вариант 2 ще окаже косвено влияние върху МСП.

Административна тежест: Вариант 2 няма да окаже въздействие върху административната тежест.

(въздействията върху малките и средните предприятия; административна тежест)

1.1. Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални и екологични въздействия, включително върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни. Пояснете кои въздействия се очаква да бъдат значителни и кои второстепенни.

1.2. Опишете специфичните въздействия с акцент върху малките и средните предприятия и административната тежест (задължения за информиране, такси, регулаторни режими, административни услуги и др.)

Вариант 3 „Нерегулативна намеса“ - В конкретния случай този вариант е неприложим, тъй като решаването на проблема е възможно единствено чрез изменение на действащата нормативна уредба**.**

5. Сравняване на вариантите:

Степени на изпълнение по критерии: 1) висока; 2) средна; 3) ниска.

		Вариант 1 „Без действие“	**Вариант 2**
Ефективност	Цел: Повишаване качеството на висшето образование и съответствието му с потребностите на пазара на труда	3	1
Ефикасност	Цел: Повишаване качеството на висшето образование и съответствието му с потребностите на пазара на труда	3	1
Съгласуваност	Цел: Повишаване качеството на висшето образование и съответствието му с потребностите на пазара на труда	3	1

1.1. Сравнете вариантите чрез сравняване на ключовите им положителни и отрицателни въздействия.

1.2. Посочете степента, в която вариантите ще изпълнят определените цели, съгласно основните критерии за сравняване на вариантите:

ефективност, чрез която се измерва степента, до която вариантите постигат целите на предложението;

ефикасност, която отразява степента, до която целите могат да бъдат постигнати при определено ниво на ресурсите или при най-малко разходи;

съгласуваност, която показва степента, до която вариантите съответстват на действащите стратегически документи.

6. Избор на препоръчителен вариант:

По идентифицирания проблем се установи, че изборът на Вариант 2 и предприемане на регулаторни мерки би бил най-подходящ за прилагане.

Аргументите за това са свързани със следното:

1. Вариант 2 се отличава с най-висока степен на ефективност, във връзка с неговата целесъобразност и с най-висок потенциал за постигане на целите.

2. Вариант 2 се характеризира с най-висока степен на ефикасност сред идентифицираните варианти на действие с оглед на ефекта за заинтересованите страни и за обществото.

3. Вариант 2 съдържа най-голям потенциал за изпълнение на държавната политика, насочена към подобряване на качеството и репутацията на висшето образование в страната и постигане на целите, заложени в Стратегията за развитие на висшето образование в Република България 2021 – 2030 г.

Посочете препоръчителните варианти за решаване на поставения проблем/проблеми.

6.1. Промяна в административната тежест за физическите и юридическите лица от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми):

○ Ще се увеличи

○ Ще се намали

◉ Няма ефект

Прилагането на Вариант 2 няма да въздейства по отношение на административната тежест.

1.1. Изборът следва да е съотносим с посочените специфични въздействия на препоръчителния вариант за решаване на всеки проблем.

1.2. Ако се предвижда въвеждането на такса, представете образуването на нейния размер съгласно Методиката по чл. 7а от Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност.

6.2. Създават ли се нови/засягат ли се съществуващи регулаторни режими и услуги от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми)?

○ Да

◉ Не

Прилагането на Вариант 2 няма да засегне съществуващи регулаторни режими и услуги.

1.1. Изборът следва да е съотносим с посочените специфични въздействия на избрания вариант.

1.2. В случай че се предвижда създаване нов регулаторен режим, посочете неговия вид (за стопанска дейност: лицензионен, регистрационен; за отделна стелка или действие: разрешителен, уведомителен; удостоверителен и по какъв начин това съответства с постигането на целите).

1.3. Мотивирайте създаването на новия регулаторен режим съгласно изискванията на чл. 3, ал. 4 от Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност.

1.4. Посочете предложените нови регулаторни режими отговарят ли на изискванията на чл. 10 – 12 от Закона за дейностите по предоставяне на услуги.

1.5. Посочете изпълнено ли е изискването на § 2 от Допълнителните разпоредби на Закона за дейностите по предоставяне на услуги.

1.6. В случай че се изменят регулаторни режими или административни услуги, посочете промяната.

6.3. Създават ли се нови регистри от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми)?

○ Да

◉ Не

Прилагането на Вариант 2 няма да доведе до създаване на нови регистри.

Когато отговорът е „Да“, посочете регистрите, които се създават и по какъв начин те ще бъдат интегрирани в общата регистрова инфраструктура.

6.4. По какъв начин препоръчителният вариант въздейства върху микро-, малките и средните предприятия (МСП) (включително по отделните проблеми

◉ Актът засяга пряко МСП

○ Актът не засяга МСП

Проектът на Постановление засяга МПС косвено по отношение на подготвяните специалисти.

Изборът следва да е съотносим с посочените специфични въздействия на препоръчителния вариант.

6.5. Потенциални рискове от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми):

Не са налице потенциални рискове от прилагането на Вариант 2.

Посочете възможните рискове от прилагането на препоръчителния вариант, различни от отрицателните въздействия, напр. възникване на съдебни спорове и др.

7. Консултации:

○ Проведени са консултации

Посочете основните заинтересовани страни, с които са проведени консултации. Посочете резултатите от консултациите, включително на ниво ЕС: спорни въпроси, многократно поставяни въпроси и др.

◉ Предстоят обществени консултации по чл. 26 от Закона за нормативните актове

Провеждането на обществени консултации се осъществява по чл. 26 от Закона за нормативните актове за срок от един месец.

Обобщете най-важните въпроси за обществени консултации. Посочете индикативен график за тяхното провеждане и видовете консултационни процедури.

8. Приемането на нормативния акт произтича ли от правото на Европейския съюз?

○ Да

◉ Не

Приемането на нормативния акт не произтича от правото на Европейския съюз.

1.1. Посочете изискванията на правото на Европейския съюз, включително информацията по т. 6.2 и 6.3, дали е извършена оценка на въздействието на ниво Европейски съюз, и я приложете (или посочете връзка към източник).

1.2. Изборът трябва да съответства на посоченото в раздел 1, съгласно неговата т. 1.5.

9. Изисква ли се извършване на цялостна предварителна оценка на въздействието поради очаквани значителни последици?

○ Да

◉ Не

Не се изисква извършване на цялостна предварителна оценка на въздействието поради очаквани значителни последици.

(преценка съгласно чл. 20, ал. 3, т. 2 от Закона за нормативните актове)

10. Приложения:

Приложете необходимата допълнителна информация и документи.

11. Информационни източници:

1. ПМС № 64 от 2016 г.
2. ПМС № 283 от 2021 г.
3. Закон за висшето образование;
4. Стратегия за развитие на висшето образование в Република България 2021 - 2030 г.

Посочете изчерпателен списък на информационните източници, които са послужили за оценка на въздействията на отделните варианти и при избора на вариант за действие: регистри, бази данни, аналитични материали и др.

12. Име, длъжност, дата и подпис на директора на дирекцията, отговорна за извършването на частичната предварителна оценка на въздействието:

Име и длъжност: Росица Колева – директор на дирекция „Висше образование“ в Министерството на образованието и науката

Дата: 10.03.2025 г.

Подпис:

10.3.2025 г.

X

Росица Колева
Директор на дирекция ВО
Signed by: Rositsa Hristova Koleva